

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНІ ЦЕНТРИ ЯК ІННОВАЦІЙНІ СТРУКТУРНІ ПІДРОЗДІЛИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА ЗАСАДАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Євеліна Царьова

кандидат педагогічних наук, директор Державного навчального закладу «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг», <http://orcid.org/0000-0001-9929-6670>,
e-mail: evelina76@ukr.net

Реферат:

Актуальність: в умовах інноваційного суспільства, навчально-практичні центри (НПЦ) в закладах професійної освіти відіграють ключову роль у підготовці кадрів, що впливають на економічну стабільність регіонів і держави. Для відновлення національної економіки України важливо підвищити якість людського капіталу через впровадження новітніх технологій і матеріалів в освітній процес.

Мета: проаналізувати роль навчально-практичних центрів на основі державного-приватного партнерства у підготовці висококваліфікованих кадрів в Україні; обґрунтувати їхню значущість для розвитку професійної освіти в умовах інноваційного суспільства.

Методи: контент-аналіз (аналіз документів та матеріалів для виявлення основних тенденцій і підходів); системний аналіз (розгляд НПЦ як частини системи професійної освіти та взаємозв'язків між стейкхолдерами); діяльнісний підхід (аналіз завдань, функцій і ролі НПЦ у професійній освіті).

Результати: детально охарактеризовано діяльність НПЦ в Україні, що вдосконалюють професійну освіту, зокрема, Львівський професійний коледж сфери обслуговування та поліграфії (Міжрегіональний НПЦ комп'ютерних технологій «Digital Learning» поліпшує підготовку учнів і педагогів, впроваджує нові технології, організовує курси і семінари; НПЦ з використання матеріалів та технологій ТЗОВ «Снежка-Україна» займається впровадженням нових будівельних технологій, проводить курси підвищення кваліфікації та сертифікацію учнів); Чернігівський професійний ліцей залізничного транспорту (НПЦ з підготовки монтажників санітарно-технічних систем проводить курси, забезпечує якісну підготовку та участь у конкурсах фахової майстерності); ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» (НПЦ сучасних швейних технологій та дизайну проводить підготовку і підвищення кваліфікації швейних фахівців; НПЦ технологічних інновацій харчової промисловості організовує семінари і тренінги для покращення харчування в закладах освіти). Вказані НПЦ активно співпрацюють з підприємствами, реалізують проекти з підготовки фахівців і впроваджують новітні технології.

Висновки: Навчально-практичні центри працюють на основі партнерства із зовнішніми стейкхолдерами, розвиваючи платформи новітніх методик професійного навчання і створюючи майданчики для формального та неформального навчання. Вони займаються підготовкою і перепідготовкою незайнятого населення, підвищенням кваліфікації робітників і педагогів, впроваджуючи новітні технології та сучасне обладнання.

Ключові слова: навчально-практичний центр, державно-приватне партнерство, заклад професійної освіти, інноваційне суспільство.

Вступ. Одним із сучасних викликів українського суспільства є високі вимоги до підготовки кадрів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О), адже саме від їх професіоналізму залежить економічна стабільність кожного регіону зокрема, і держави в цілому. Важливим чинником відновлення національної економіки України є якість людського капіталу. Йдеться про поєднання якостей людей, задіяних в інноваційних процесах задля створення і виробництва новітньої продукції як джерела прибутків. У цьому контексті П(ПТ)О як капітал конкретної людини і суспільства, в цілому, слугує важливим теоретичним підґрунтям формування і розвитку професійних кваліфікацій, для різних цільових груп населення (Радкевич, 2024). Сучасна система П(ПТ)О має сприяти всебічному розвитку фахівців, а освітні й навчальні програми повинні безперервно оновлюватися з урахуванням техніко-технологічних змін у галузях економіки.

Джерела. Питання інноваційної підготовки кваліфікованих кадрів, довгострокової стратегії розвитку людських ресурсів в умовах відновлення національної економіки і формування цивілізованого ринку праці є найбільш складними через те, що успішність їх вирішення визначається синергетичною дією значної кількості чинників. Одним із вагомих чинників, що визначає конкурентоспроможність інноваційних систем, є висококваліфікована робоча сила (Вороніна-Пригодій та ін, 2022; Кравець та ін., 2023; Люлькова, 2023; Радкевич та ін., 2023; Радкевич, 2022; Царьова, 2022).

Згідно із Законодавством України (Закон України «Про освіту», 2017), державне-приватне партнерство (далі – ДПП) у сфері П(ПТ)О є важливою передумовою формування висококваліфікованої робочої сили в умовах швидких техніко-технологічних змін. Таке партнерство передбачає залучення інвестицій, модернізацію навчальної інфраструктури та підвищення якості освітніх послуг (Верховна Рада України, 2017). У контексті створення умов для забезпечення якості П(ПТ)О В. Радкевич (2022) конкретизує зміст терміну ДПП, як «систему довгострокових взаємовигідних договірних економічних та організованих відносин державних і недержавних суб'єктів, сформованих з метою залучення додаткових

інвестицій у розвиток П(ПТ)О, підвищення рівня спільної відповідальності за прийняття рішень, що становлять спільний інтерес, досягнення педагогічного, соціального та економічного ефектів» (с. 2). Ефективність ДПП залежить, перш за все, від цілеспрямованої і систематичної взаємодії роботодавців, представників бізнесу, державних органів влади, органів місцевого самоврядування, професійних об'єднань, освітніх установ тощо, спрямованої на розвиток системи П(ПТ)О (Люлькова, 2023).

Тому на часі, особливо зважаючи на необхідність інноваційного економічного розвитку країни, створення в закладах П(ПТ)О навчально-практичних центрів (далі – НПЦ) як інноваційних структурних підрозділів для підготовки кваліфікованих робітників, підвищення рівня їх професійної кваліфікації.

Відповідно до Положення про навчально-практичний центр закладу професійної (професійно-технічної) освіти (2012), головною метою діяльності НПЦ є вдосконалення професійно-теоретичної та практичної підготовки здобувачів П(ПТ)О, а також підвищення кваліфікації педагогічних працівників і співробітників суб'єктів господарювання шляхом реалізації програм неформальної освіти різних форм (Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, 2012). Як структурний складник інфраструктури закладу П(ПТ)О, НПЦ надає можливість використання обладнання для навчання різних категорій користувачів, зокрема учнів закладу П(ПТ)О, які здобувають робітничу професію; незайнятого населення, а також фахівців, які працюють і мають намір змінити професію, вступаючи до закладу П(ПТ)О; працівників інших підприємств, направлених для підвищення кваліфікації; майстрів виробничого навчання з інших закладів П(ПТ)О, для проходження стажування.

Функціонування НПЦ на засадах ДПП є важливим для розвитку П(ПТ)О з кількох причин:

– підвищення якості професійної підготовки робітничих кадрів: НПЦ інтегрують теоретичні знання з практичними навичками, що підвищує конкурентоспроможність випускників закладів П(ПТ)О;

– оновлення змісту освітніх і навчальних програм: співпраця між державними закладами П(ПТ)О та бізнесом дає змогу оперативно

адаптувати програми до потреб ринку, враховуючи новітні виробничі технології;

– розвиток інфраструктури закладів П(ПТ)О: ДПП забезпечує фінансування і ресурси для оснащення НПЦ сучасним обладнанням, що покращує умови професійного навчання;

– підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів П(ПТ)О: НПЦ стають платформами для підвищення кваліфікації викладачів і майстрів виробничого навчання з метою впровадження нових виробничих технологій в освітній процес;

– співпраця з бізнесом: тісні зв'язки між П(ПТ)О та приватними компаніями забезпечують можливості практичного стажування здобувачів і педагогічних працівників закладів П(ПТ)О;

– інновації та технології: НПЦ сприяють впровадженню нових виробничих технологій в освітній процес, підвищуючи його ефективність. Таким чином, створення НПЦ на основі ДПП є важливим елементом модернізації системи П(ПТ)О, що сприяє підвищенню якості підготовки кадрів та адаптації освітніх і навчальних програм до потреб ринку праці.

У проєкті державного бюджету на 2024 рік заплановано 500 мільйонів гривень для трансформації П(ПТ)О в Україні, що передбачає створення 100 НПЦ (майстерень) на базі закладів П(ПТ)О (Міністерство освіти і науки України, 2023). Ці центри будуть оснащені сучасним обладнанням, що сприятиме підготовці майбутніх фахівців за найзатребуванішими для відбудови країни професіями. Потреба у робітничих спеціальностях продовжує зростати: 85% вакансій на платформі Work.ua (2024) відповідають професіям, які можна здобути в закладах П(ПТ)О. Згідно з прогнозами Міністерства економіки на 2027 рік, ключовими економічними сферами стануть будівництво та телекомунікації (Міністерство економіки України, 2024). Багато фахівців цих галузей наразі виконують свої обов'язки на фронті, що підвищує попит на робітничі професії. Для отримання фінансування на відкриття НПЦ, заклади П(ПТ)О змагатимуться у прозорому конкурсі, де повинні продемонструвати готовність до створення НПЦ та співпраці з бізнесом.

Створення 100 майстерень забезпечить нові навчальні можливості для понад 50 тисячі учнів, що, у свою чергу, сприятиме загальному

розвитку закладів П(ПТ)О (Міністерство освіти і науки України, 2023). Це дасть змогу закладам П(ПТ)О навчитися розробляти проєктні заявки, аналізувати ринок і прогнозувати потреби у робітничих професіях, а також стане основою для підвищення рівня їх автономності та фінансової сталості. Майстерні орієнтовані на охоплення різних економічних галузей від сільського господарства та ремонту техніки до дизайну одягу й приготування їжі. Конкретний профіль майстерні визначатиметься у співпраці з місцевою владою та бізнесом відповідно до регіональних потреб. У таких майстернях зможуть навчатися учні після 9-ти та 11-ти класів, а також дорослі, зокрема ветерани та внутрішньо переміщені особи. Крім того, заклади П(ПТ)О отримали можливість переоформлювати ліцензії на навчання без проходження процедури ліцензування (Міністерство освіти і науки України, 2023).

Мега статті – проаналізувати роль навчально-практичних центрів на основі державного-приватного партнерства у підготовці висококваліфікованих кадрів в Україні; обґрунтувати їхню значущість для розвитку професійної освіти в умовах інноваційного суспільства.

Методи дослідження: Для реалізації визначеної мети статті використано такі методи: *контент-аналіз* (аналіз документів, звітів, навчальних програм та інших матеріалів, пов'язаних з діяльністю навчально-практичних центрів, для визначення основних тенденцій і підходів); *системний аналіз* (розгляд навчально-практичних центрів як структурних складників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, включаючи аналіз взаємозв'язків зі стейкхолдерами (зклади освіти, бізнес, державні органи); *діяльнісний підхід* (аналіз діяльності навчально-практичних центрів у контексті їх завдань, функцій і ролі в системі професійної (професійно-технічної) освіти).

Результати й обговорення.

Ситуація на ринку праці України сьогодні диктується роботодавцями, які справедливо вимагають, щоб заклади П(ПТ)О надавали здобувачам освіти такий рівень знань і вмінь, який відповідав би сучасному стану техніко-технологічного розвитку галузей економіки. Зі свого боку, заклади П(ПТ)О також заявляють роботодавцям про те, що підготовка кваліфікованих робітників є спільною

проблемою, що потребує комплексного вирішення (Кравець та ін., 2023). Для ґрунтовного врахування вимог роботодавців до якості професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, оперативного реагування на зміни кон'юнктури ринку праці важливе значення має система співпраці з роботодавцями і, зокрема, – створення на засадах ДПП НПЦ як інноваційних структурних підрозділів закладів П(ПТ)О, де роботодавці активно впливають на зміст освітнього процесу, беруть участь у працевлаштуванні випускників тощо. Така співпраця набуває нових напрямів розвитку, які втілюються у новостворених конкретних формах і механізмах соціального партнерства, пропозиціях соціальних партнерів щодо вдосконалення робочих навчальних планів, програм із професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, спрямованих на вивчення та оволодіння здобувачами освіти новітніх технологій (Царьова, 2022). Проведення «круглих столів», семінарів інших науково-практичних заходів дає змогу коригувати освітній процес з урахуванням вимог підприємств, а також забезпечувати інформаційно-методичний супровід для здійснення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації здобувачів П(ПТ)О.

Наприклад, у Львівському професійному коледжі сфери обслуговування та поліграфії започатковано два НПЦ – Міжрегіональний НПЦ комп'ютерних технологій «Digital Learning» та НПЦ з використання матеріалів та технологій ТзОВ «Снежка-Україна». Головна мета НПЦ «Digital Learning» полягає у вдосконаленні теоретичної та практичної підготовки здобувачів П(ПТ)О, підвищенні кваліфікації викладачів і майстрів виробничого навчання, а також у впровадженні сучасних технологій навчання в освітній процес. Основні напрями діяльності НПЦ охоплюють: співпрацю з підприємствами та організаціями для впровадження інновацій у професійну підготовку та навчання з використанням сучасних технологій; реалізацію новітніх методик професійного навчання з комп'ютерною та офісною технікою; створення системи методик навчання на основі сучасного досвіду; комп'ютеризацію процесу професійного навчання (Львівський професійний коледж сфери обслуговування та поліграфії, 2024а).

Крім того, НПЦ «Digital Learning» виконує такі важливі функції як: 1) поліпшення якості

професійної підготовки майбутніх фахівців, перепідготовка незайнятого населення, підвищення кваліфікації працівників підприємств та стажування педагогічних працівників закладів П(ПТ)О; 2) організація курсів підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації – *бажано уточнити цільову спрямованість курсів, без цього п.2 певним чином дублює п.1*; 3) вдосконалення робочих навчальних програм для вивчення новітніх виробничих технологій; 4) надання консультацій та практичної допомоги у впровадженні новітніх технологій виробництва; 5) розроблення навчально-методичних комплексів для методичного супроводу освітнього процесу, дидактичних матеріалів і програмних засобів; б) організація семінарів і конференцій з питань впровадження новітніх виробничих технологій у професійну підготовку робітничих кадрів (Львівський професійний коледж сфери обслуговування та поліграфії, 2024а).

Співпраця НПЦ Львівського професійного коледжу сфери обслуговування та поліграфії з соціальними партнерами передбачає узгоджену взаємодію з поліграфічними підприємствами Львівської області та участь в освітньо-промислових кластерах. Водночас, діяльність НПЦ з використання матеріалів та технологій ТзОВ «Снежка-Україна» спрямована на вдосконалення практичної й теоретичної підготовки здобувачів П(ПТ)О на основі впровадження новітніх виробничих технологій із застосуванням сучасних будівельних матеріалів ТМ «ŚNIEŻKA» (Львівський професійний коледж сфери обслуговування та поліграфії, 2024б). Ефективність і продуктивність такої співпраці досягаються шляхом конструктивної взаємодії між підприємством та навчальним закладом. Основними функціями НПЦ є: організація курсів підготовки та підвищення кваліфікації для майбутніх фахівців і педагогічних працівників закладів П(ПТ)О, після завершення яких здобувачі П(ПТ)О та педагоги отримують відповідні сертифікати; обладнання навчальних кабінетів і майстерень наочними матеріалами на основі продукції ТМ «ŚNIEŻKA» та «VIDARON» тощо (Львівський професійний коледж сфери обслуговування та поліграфії, 2024б). Коледж, також співпрацює з соціальними партнерами будівельних підприємств Львівської області шляхом участі в освітньо-промисловому кластері.

Завдяки україно-швейцарському проєкту «Публічно-приватне партнерство для поліпшення сантехнічної освіти в Україні» на базі Чернігівського професійного ліцею залізничного транспорту у 2016 році відкрито НПП з підготовки монтажників санітарно-технічних систем (EdUp, 2024). Проєкт реалізується за підтримки Швейцарської агенції з розвитку та співробітництва ТОВ «Геберіт Трейдинг» й Міністерства освіти і науки України (Чернігівський професійний ліцей залізничного транспорту, 2024). Відкриття НПП дало змогу здобувачам П(ПТ)О ознайомлюватися з сучасними сантехнічними технологіями та обладнанням, що підвищило якість їхніх знань і вмій, позитивно вплинуло на імідж ліцею. НПП також проводить платні курси для дорослого населення, що дозволяє оновлювати обладнання та покривати витрати на матеріали. Слухачі курсів, після їх успішного завершення, отримують свідоцтва кваліфікованих робітників. Починаючи з 2016 року здобувачі П(ПТ)О Чернігівського професійного ліцею залізничного транспорту беруть активну участь у Всеукраїнських конкурсах фахової майстерності, здобуваючи призові місця. Окрім підготовки майбутніх фахівців, на базі НПП проводиться навчання керівників закладів П(ПТ)О, зокрема їх вчать розробляти бізнес-плани для створення бізнес-центрів, що надаватимуть послуги з відновлення житла. Педагоги ліцею підвищують свою кваліфікацію на різноманітних фахових курсах, а також під час конференцій, організованих проєктом EdUP. У НПП ліцею можуть навчатися фахівці, які змінюють професію; працівники інших підприємств, які потребують підвищення кваліфікації; незайняте населення; також проходять стажування майстри виробничого навчання закладів П(ПТ)О.

На базі ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» функціонує два НПП: центр сучасних швейних технологій та дизайну і центр технологічних інновацій харчової промисловості та ресторанного господарства. Вони забезпечують інноваційний, практикоорієнтований, науково-освітній професійний простір з реалізації завдань щодо практичної підготовки та цілісного розвитку здобувачів П(ПТ)О, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації фахівців швейної галузі, харчової промисловості, ресторанного господарства, а також педагогічних

працівників закладів П(ПТ)О (Хмельницька міська рада, 2024; Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг, 2024).

НПП сучасних швейних технологій та дизайну з підготовки робітників за професіями «швачка», «крavecь», «закрійник» створено на базі ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» згідно з наказом МОН України № 1335 від 04.11.2016р. Цільовим призначенням діяльності цього НПП є: вдосконалення професійно-практичної та професійно-теоретичної підготовки майбутніх фахівців; підвищення кваліфікації фахівців швейних підприємств; перепідготовка незайнятого населення; стажування та підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів П(ПТ)О (Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг, 2024). НПП активно співпрацює з підприємствами міста Хмельницького, зокрема, з ТОВ «Т-Стиль», ТОВ «Полларді Фешн Груп», ТОВ «БЕМБІ», ТМ «Анна Споса», ТМ «Ажур», ТМ «Альвіна», іншими бізнес-структурами, які стають активними соціальними партнерами закладу освіти.

На базі НПП сучасних швейних технологій та дизайну здійснюється професійна підготовка різних категорій фахівців, проводиться підвищення кваліфікації за професією «закрійник» для 105 слухачів. Для 573 здобувачів П(ПТ)О організуються майстер-класи та семінари-практикуми, метою яких є опанування новітніми виробничими технологіями з виготовлення одягу та побудови конструкцій на базі використання програмного забезпечення САПР Julivi.

Під час стажування в НПП педагоги закладів П(ПТ)О опановують теоретичні та практичні засади використання засобів інформаційно-ресурсного забезпечення підготовки фахівців з професій легкої промисловості, вивчають сучасні виробничі технології. Під час проведення практичних занять педагогічні працівники вчаться застосовувати інноваційні засоби малої механізації та сучасне швейне обладнання, знайомляться з особливостями використання мобільних додатків у швейній та модній індустрії, а саме: підтримки процесів проєктування одягу, доповненої реальності в одязі та модній індустрії; використання програми Wizer.my для проведення асинхронних занять під час дистанційної форми

роботи зі здобувачами П(ПТ)О тощо (ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг», 2024).

НПЦ технологічних інновацій харчової промисловості та ресторанного господарства реалізує завдання з практичної підготовки та професійного розвитку здобувачів П(ПТ)О, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації робітників харчової промисловості та ресторанного господарства, а також педагогічних працівників закладів П(ПТ)О Хмельницького регіону. Водночас на базі НПЦ проводяться семінари за темами «Нормативно-правові основи та технологічні засади формування інноваційного меню здорового харчування у закладах освіти», «CultFood: як змінити харчування у закладах освіти» тощо, під час яких слухачі мають можливість набути цінні знання про основні положення, принципи та програми впровадження НАССР (Системи управління безпечністю харчових продуктів) у харчових блоках закладів П(ПТ)О, загальної середньої та дошкільної освіти (Хмельницька міська рада, 2024).

На базі НПЦ сучасних швейних технологій та дизайну та НПЦ технологічних інновацій, харчової промисловості та ресторанного господарства у межах діяльності агенції «Професіонал» проводяться спільні практичні заняття для учнів закладів загальної

середньої освіти міста Хмельницького, що сприяє ознайомленню учнівської молоді з робітничими професіями та їх професійній орієнтації відповідно до особистісних здатностей і бажань.

Висновки. Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що діяльність НПЦ закладів П(ПТ)О, що базується на засадах державно-приватного партнерства, створює сприятливі можливості для вдосконалення методик професійного навчання; функціонування професійного майданчика для різноманітних ініціатив формального й неформального навчання, а також підвищення якості професійної підготовки, перепідготовки незайнятого населення, підвищення кваліфікації робітників, педагогічних працівників закладів П(ПТ)О шляхом засвоєння новітніх виробничих технологій, набуття умінь і навичок роботи з сучасним обладнанням та інвентарем. Діяльність НПЦ спрямовується також на гарантування якісних освітніх послуг цільовим аудиторіям, популяризацію робітничих професій, пропаганду й підтримку іміджевих позицій закладів П(ПТ)О та загалом професійної (професійно-технічної) освіти на різних заходах.

Перспективи подальших досліджень орієнтовані на вивчення зарубіжного досвіду з удосконалення практичної підготовки майбутніх фахівців, зокрема завдяки діяльності НПЦ у закладах професійної освіти.

Список посилань:

- Верховна Рада України. (2017). Закон України «Про освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Вороніна-Пригодій, Д. А., Попова, В. В., Радкевич, О. П., Слободяник, О. В., & Чепуренко, Я. О. (2022). *Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти: термінологічний словник*. Інститут професійної освіти НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733903/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf>
- EdUp. (2024). *Про проєкт*. <https://www.edup.org.ua/about-project/>
- Кравець, С. Г., Мордоус, І. О., Попова, В. В., Радкевич, В. О., Рябова, З. В., Царьова Є. С., & Чепуренко, Я. О. (2023). *Технології розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час: практичний посібник*. Інститут професійної освіти НАПН України. <https://doi.org/10.32835/978-617-95325-4-2/2023>
- Львівський професійний коледж сфери обслуговування та поліграфії. (2024a). *НПЦ «Digital learning»*. <https://svpu.lviv.ua/npc/digital-learning/>
- Львівський професійний коледж сфери обслуговування та поліграфії. (2024b). *НПЦ «Śniezka»*. <https://svpu.lviv.ua/npc/digital-learning/>

Люлькова, Ю. (2023). Вплив державно-приватного партнерства на якість професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*, 2(27), 120-127. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.27.120-127>

Міністерство економіки України. (2024). *Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2025-2027 роки*. <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=428b492a-6d7c-4380-97c7-78ccb7f4a1fa&title=PrognozEkonomichnogoI SotsialnogoRozvitkuUkrainiNa2025-2027-Roki>

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України. (2012). *Про затвердження Положення про навчально-практичний центр закладу професійної (професійно-технічної) освіти*. Наказ № 694. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-12#Text>

Міністерство освіти і науки України. (2023, 3 листопада). *Відбудова країни потребує фахівців робітничих професій – для їхнього навчання у 2024 році трансформують 100 майстерень закладів профтехосвіти*. <https://mon.gov.ua/news/vidbudova-kraini-potrebue-fakhivtsiv-robotnichikh-profesiy-dlya-ikhnogo-navchannya-u-2024-rotsi-transformuyut-100-maysteren-zakladiv-proftekhosviti>

Радкевич, В. (2024). Сучасні механізми розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти в повоєнний час. *Professional Pedagogics*, 1(28), 1–11. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2024.28.1-11>

Радкевич, В. О., Попова, В. В., Рябова, З. В., Кравець, С. Г., Радкевич, О. П., Чепуренко Я. О., Вороніна-Пригодій Д. А., & Слободяник, О. В. (2023). *Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти для відновлення економіки України: методичний посібник*. Інститут професійної освіти НАПН України. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739853/1/2023_%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%94%D0%9F%D0%9F_%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0.pdf

Хмельницька міська рада. (2024, 6 червня). *У ДНЗ «Хмельницький центр ПТО сфери послуг» відкрили навчально-практичний центр*. <https://www.khm.gov.ua/uk/content/u-dnz-hmelnycky-centr-ptofsfery-poslug-vidkryly-navchalno-praktychnyy-centr>

Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг. (2024). *Навчально-практичний центр сучасних швейних технологій та дизайну*. <http://www.dccsp.km.ua/spivpratsia/npts-shveinykh-tekhnologii-ta-dyzainu/npc-nwes.html>

Царьова, Є. (2022). Стан розвитку соціального партнерства у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*, 2(25), 129–137. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.25.129-137>

Чернігівський професійний ліцей залізничного транспорту. (2024). *Міжрегіональний навчально-практичний центр професійної підготовки монтажників санітарно-технічних систем і устаткування*. https://www.chplzt.cn.ua/?page_id=1580

Work.ua. (2024). <https://www.work.ua/>

Переклад і транслітерація

Chernihivskiyi profesiyniyi litsei zaliznychnoho transport [Chernihiv Professional Lyceum of Railway Transport]. (2024). *Mizhrehionalnyi navchalno-praktychniyi tsentr profesiinoyi pidhotovky montazhnykiv sanitarnotekhnichnykh system i ustatkuvannia* [The interregional practical training centre for training installers of sanitary engineering systems]. https://www.chplzt.cn.ua/?page_id=1580, [in Ukrainian].

EdUp. (2024). *Pro projekt* [About the project]. <https://www.edup.org.ua/about-project/>, [in Ukrainian].

Khmelnyska miska rada [Khmelnyskyi City Council]. (2024, 6 chervnia). *U DNZ “Khmelnyskyi tsentr PTO sfery posluhy” vidkryly navchalno-praktychniyi tsentr* [A practical training centre was established at Khmelnytskyi Centre for Vocational Education in the Field of Services]. <https://www.khm.gov.ua/uk/content/u-dnz-hmelnycky-centr-ptofsfery-poslug-vidkryly-navchalno-praktychnyy-centr>, [in Ukrainian].

Khmelnyskyi tsentr profesiino-tekhnichnoi osvity sfery posluhy [Khmelnyskyi Centre for Vocational Education in the Field of Services]. (2024). *Navchalno-praktychniyi tsentr suchasnykh shveinykh tekhnologii ta dyzainu* [The practical training centre for current sewing technologies and design]. <http://www.dccsp.km.ua/spivpratsia/npts-shveinykh-tekhnologii-ta-dyzainu/npc-nwes.html>, [in Ukrainian].

Kravets, S. H., Mordous, I. O., Popova, V. V., Radkevych, V. O., Riabova, Z. V., Tsarova Ye. S., & Chepurenko, Ya. O. (2023). *Tekhnologii rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva u sferi profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity u poviennyyi chas: praktychnyi posibnyk* [Technologies for developing public-private partnerships in professional (vocational) education in the post-war period: A practical guide]. The Institute of VET of the NAES of Ukraine. <https://doi.org/10.32835/978-617-95325-4-2/2023>, [in Ukrainian].

Liulkova, Yu. (2023). Vplyv derzhavno-pryvatnoho partnerstva na yakist profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity [The impact of public-private partnership on the quality of professional (vocational) education]. *Profesiina pedahohika* [Professional Pedagogics], 2(27), 120–127. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.27.120-127>, [in Ukrainian].

Lvivskiy profesiinyi koledzh sfery obsluhovuvannya ta polihrafi [Lviv Professional College of Service and Printing]. (2024a). *NPTs “Digital learning”* [PTC “Digital learning”]. <https://svpu.lviv.ua/npc/digital-learning/>, [in Ukrainian].

Lvivskiy profesiinyi koledzh sfery obsluhovuvannya ta polihrafi [Lviv Professional College of Service and Printing]. (2024b). *NPTs “Śniezka”* [PTC “Śniezka”]. <https://svpu.lviv.ua/npc/digital-learning/>, [in Ukrainian].

Ministerstvo ekonomiky Ukrainy [The Ministry of Economy of Ukraine]. (2024). Prohnoz ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Ukrainy na 2025-2027 roky [The forecast of Ukraine’s economic and social development for 2025-2027]. <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=428b492a-6d7c-4380-97c7-78ccb7f4a1fa&title=PrognozEkonomichnogoI SotsialnogoRozvitkuUkrainiNa2025-2027-Roki>, [in Ukrainian].

Ministerstvo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy [The ministry of education and science, youth and sports of Ukraine]. (2012). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro navchalno-praktychnyi tsestr zakladu profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity* [On the Approval of the Regulation on Practical Training Centres as Part of Professional (Vocational) Education Institutions]. Order No 694. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-12#Text>, [in Ukrainian].

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [The Ministry of Education and Science of Ukraine]. (2023, November 3). *Vidbudova krainy potrebuie fakhivtsiv robitnychkykh profesii – dlia yikhnoho navchannia u 2024 rotsi transformuyut 100 maisteren zakladiv proftekhosvity* [The rebuilding of the country requires skilled workers, and to train them in 2024, 100 workshops in professional (vocational) education institutions will be transformed]. <https://mon.gov.ua/news/vidbudova-kraini-potrebuie-fakhivtsiv-robitnichikh-profesiy-dlya-ikhnoho-navchannya-u-2024-rotsi-transformuyut-100-maisteren-zakladiv-proftekhosviti>, [in Ukrainian].

Radkevych, V. (2024). Suchasni mekhanizmy rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva u sferi profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity v poviennyyi chas [The latest mechanisms for developing public-private partnerships in professional (vocational) education in the post-war period]. *Profesiina pedahohika* [Professional Pedagogics], 1(28), 1–11. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2024.28.1-11>, [in Ukrainian].

Radkevych, V. O., Popova, V. V., Riabova, Z. V., Kravets, S. H., Radkevych, O. P., Chepurenko Ya. O., Voronina-Pryhodii D. A., & Slobodanyk, O. V. (2023). *Derzhavno-pryvatne partnerstvo u sferi profesiinoi (profesiinotekhnichnoi) osvity dlia vidnovlennia ekonomiky Ukrainy: metodychnyi posibnyk* [Public-private partnership in professional (vocational) education for the recovery of Ukraine’s economy: A methodological guide]. The Institute of VET of the NAES of Ukraine. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739853/1/2023_%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%94%D0%9F%D0%9F_%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B0.pdf, [in Ukrainian].

Tsarova, E. (2022). Stan rozvytku sotsialnoho partnerstva u zakladakh profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity [State of development of social partnership in professional (vocational) education institutions]. *Profesiina pedahohika* [Professional Pedagogics], 2(25), 129–137. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.25.129-137>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine]. (2017). Zakon Ukrainy “Pro osvitu” [The Law of Ukraine “On Education”]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>, [in Ukrainian].

Voronina-Pryhodii, D. A., Popova, V. V., Radkevych, O. P., Slobodanyk, O. V., & Chepurenko, Ya. O. (2022). *Derzhavno-pryvatne partnerstvo u sferi profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity: terminolohichnyi slovnyk* [Public-private partnership in professional (vocational) education: A glossary]. The Institute of VET of the NAES of Ukraine.

https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733903/1/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.pdf, [in Ukrainian].
Work.ua. (2024). <https://www.work.ua/>, [in Ukrainian].

DOI: <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2024.29.87-95>

PRACTICAL TRAINING CENTRES AS INNOVATIVE STRUCTURAL UNITS FOR PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS BASED ON PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP

Evelina Tsarova

PhD in Pedagogical Sciences, Director of the State Educational Institution "Khmelnyskyi Center of Vocational Education in the Service Sector", <http://orcid.org/0000-0001-9929-6670>, e-mail: evelina76@ukr.net

Abstract

Relevance: In the era of innovation, practical training centres within professional (vocational) education institutions are pivotal in preparing personnel that contribute to the economic stability of regions and the nation. To revitalise Ukraine's national economy, it is crucial to improve the quality of human capital by incorporating advanced technologies and materials into the educational framework.

Aim: to examine the role of practical training centres, based on public-private partnerships, in developing highly skilled workers in Ukraine; to establish their importance for advancing professional (vocational) education in an innovative society.

Methods: content analysis (to review documents and materials, identifying key trends and approaches); systematic analysis (to view practical training centres as part of the P(V)E system and clarify their interactions with stakeholders); an activity-based approach (to evaluate the objectives, functions and roles of these centres in P(V)E).

Results: The activities of PTCs in Ukraine dedicated to enhancing P(V)E are detailed as follows: Lviv Professional College of Service and Printing (the Interregional PTC for Computer Technologies "Digital Learning" improves training for both students and teachers, introduces new technologies and organizes courses and seminars; the PTC for the Use of Materials and Technologies from Sniezka-Ukraine LLC focuses on new construction technologies, professional development courses and student certification); Chernihiv Professional Lyceum of Railway Transport (the PTC for training installers of sanitary engineering systems offers specialized courses, ensures high-quality training and participates in professional skill competitions); Khmelnytskyi Centre for Vocational Education in the Field of Services (the PTC for Current Sewing Technologies and Design provides training and professional development for sewing operators; the PTC for Technological Innovations in the Food Industry and Restaurant Business organizes seminars and training sessions aimed at improving nutrition in educational institutions). These PTCs actively collaborate with enterprises, implement specialist training projects and integrate advanced technologies.

Conclusions: practical training centres, operating through partnerships with external stakeholders, foster new professional training methodologies and create platforms for formal and non-formal education. They play a significant role in training and retraining unemployed individuals, enhancing the qualifications of industrial training instructors and P(V)E teachers, as well as introducing cutting-edge technologies and advanced equipment.

Keywords: *practical training centre, public-private partnership, professional (vocational) education institution, innovative society.*

Стаття надійшла до редакції: 23 Лютого 2024
Прийнято до друку: 8 Липня 2024